

Aðgerð vegna nefbrots

Í aðgerðinni er tilfært nefbeinsbrot leiðrétt. Ekki er gerður skurður í húð eða slímhúð heldur er einungis beitt innri og/eða ytri þrýstingi til að leiðrétta legu beinsins. Stundum er sett grisja í nasirnar eða spelka ofan á nefið í lok aðgerðar til að halda brotinu stöðugu. Aðgerðin er ýmist gerð í staðdeygingu eða svæfingu.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Símaviðtal vegna svæfingar

Svæfingahjúkrunarfræðingur hringir nokkrum dögum fyrir aðgerð til að fara yfir heilsufar með tilliti til svæfingar og veita tækifæri til spurninga. Ef frekari rannsókn eða upplýsinga er þörf, er boðað í innskriftarviðtal á spítalanum fyrir aðgerðina.

Gott er að hafa lyfjalista við höndina, því í símtalinu þarf að fá upplýsingar um það hvaða lyf má taka fyrir aðgerðina. Sum lyf er óæskilegt að taka fyrir svæfingu.

Ef vandamál hafa komið upp eftir fyrri svæfingar, til dæmis miklir verkir, ógleði eða uppköst, er mikilvægt að segja frá því.

Í símaviðtalinu verður spurt um:

- Fyrri reynslu af svæfingum
- Ofnæmi eða óþol fyrir lyfjum
- Hæð og þyngd
- Áfengisneyslu og reykingar
- Gervitennur og tannbrýr
- Heilsufar og sjúkdóma
- Lyfjanotkun, þar á meðal notkun náttúrulyfja og fæðubótarefna

Kvöldið fyrir aðgerð

Fasta

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu/deyfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefnis kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glös í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir aðgerð.

Fylgd heim

Gera þarf ráð fyrir að fá fylgd heim, því ekki má aka bíl fyrr en daginn eftir svæfingu eða deyfingu. Eins er ráðlegt að hafa einhvern hjá sér fyrstu nóttina eftir aðgerð til öryggis.

Annar undirbúningur

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér afþreyingarefni. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausa hringingu.

Aðgerðardagur

Sturta

Nauðsynlegt er að fara í sturtu áður en komið er á spítalann. Klæðast þarf hreinum fötum eftir sturtuna og ekki má nota svitalyktareyði, krem, andlitsfarða, ilmefni, naglalakk eða skartgrip.

Mæting er á dagdeild A5 á 5. hæð Landspítala í Fossvogi, á umsömdum tíma að morgni aðgerðardags.

Fyrir aðgerðina þarf að vera búíð að undirrita samþykki fyrir aðgerð og svæfingu. Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Til að tryggja öryggi er endurtekið spurt um mikilvæg atriði svo sem nafn, kennitölu, ofnæmi, föstu og tegund aðgerðar.

Fyrir aðgerðina eru gefin verkjalyf í töfluformi sem verka í og eftir aðgerð. Þegar komið er á skurðstofu fer fram frekari undirbúningur fyrir aðgerðina. Settur er æðaleggur í handarbak

eða handlegg og er hann notaður til að gefa vökva, svæfinga- og verkjalyf. Áður en svæft er þarf að anda að sér súrefni í gegnum grímu. Síðan er svæfingalyfi sprautað í æðalegginn.

Eftir aðgerð

Eftir aðgerð fer sjúklingur á vöknunardeild og síðan aftur á dagdeild A5. Útskrift er áætluð samdægurs.

- Ef verkir eða ógleði koma fram er mikilvægt að láta vita svo hægt sé að bregðast við því. Vart getur orðið við hálsærinði eftir aðgerðina sem hverfa yfirleitt á 1-2 dögum.
- Fótaferð er leyfð strax við komu á deild.
- Eftir aðgerðina getur komið fram tregða við þvaglát og því er mikilvægt að reyna að pissa fljótlega eftir komu á deild. Láta þarf vita ef ekki gengur að pissa eða lítið kemur af þvagi.
- Boðið er upp á léttu máltíð fyrir heimferð.

Fyrir útskrift þarf að vera búð að fá:

- Útskriftarfræðsla
- Endurkomutíma ef þörf er á
- Rafrænan lyfseðil fyrir verkjalyfjum ef þörf er á

Útskriftarfræðsla

Verkir

Búast má við verkjum í nefi fyrstu dagana. Flestir eru búnir að jafna sig eftir 5-7 daga. Ráðlagt er að taka verkjalyf eftir fyrirmælum læknis. Á meðan bólga er til staðar getur verið gott að nota kælipoka til að minnka bólgu og hafa hátt undir höfði þegar legið er.

Aðgerðarsvæði

Stundum eru grisjur settar í nasirnar og/eða spelka á ytra byrði nefisins og þarf að fá endurkomutíma hjá lækni til að fjarlægja þetta.

Hreyfing

Það tekur nefbrotið 4-6 vikur að gróa að fullu. Á þeim tíma ber að forðast athafnir sem fela sér áhættu á að fá högg á nefið.

Vinna

Ráðlögð er hvíld frá vinnu í eina viku, en það fer eftir eðli starfs og líðan.

Kostnaður

Greiða þarf fyrir aðgerð á dagdeild. Verðskrá er samkvæmt gjaldskrá Landspítala. Ekki þarf að greiða fyrir aðgerð ef um barn er að ræða.

Hafa þarf samband við dagdeild A5 ef eftirfarandi hættumerki koma fram fyrstu tvær vikurnar eftir aðgerð:

- Líkamshiti er hærri en $38,5^{\circ}\text{C}$
- Viðvarandi blæðing er frá nefi
- Viðvarandi, óljós verkur er í nefi eða kringum það sem minnkar ekki við verkjalyf
- Stöðug ógleði eða uppköst

Í bráðatilvikum er ráðlagt að leita á bráðamóttöku eða hringja í 112.

Símanúmer

Dagdeild A5 er opin alla virka daga kl. 07:00-22:00 543 7570

Eftir lokun má hringja í skiptiborð Landspítala í síma 543 1000 og biðja um samband við vakthafandi sérnámslækni á háls-, nef- og eyrnadeild Landspítala í Fossvogi.

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja ef spurningar vakna.